

Europaudvalget

REFERAT

AF. 5 EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: 12. december 2007
Tidspunkt: kl. 8.55
Sted: 2-133
Til stede: Svend Auken (S) formand, Michael Aastrup Jensen (V), Henrik Høegh (V) næstformand, Morten Messerschmidt (DF), Yildiz Akdogan (S), Orla Hav (S), Karina Lorentzen (SF), Hanne Agersnap (SF), Lone Dybkjær (RV).
Desuden deltog: Statsminister Anders Fogh Rasmussen og udenrigsminister Per Stig Møller.

Punkt 1. Forelæggelse af møde i Det Europæiske Råd den 14. december 2007

Det Europæiske Råd 13-14/12-07 – bilag 2 (andet udkast til konklusioner)
Det Europæiske Råd 13-14/12-07 – bilag 5 (formandskabets reviderede udkast til konklusioner af 11/12-07)

Statsministeren: I morgen og på fredag mødes EU's stats- og regeringschefer. Først til undertegnelse af Lissabontraktaten, som undertegnes i Lissabon. Derefter til det egentlige topmøde i Bruxelles.

Først lige et par ord om underskrivelsen i Lissabon. Der var jo på topmødet i oktober enighed om det politiske indhold af den nye traktat. Nu skal Lissabontraktaten så undertegnes, inden EU-landene hver for sig begynder på deres nationale ratifikation af traktaten.

Undertegnelsen, der skal finde sted i morgen, har rent ceremoniel karakter. Men jeg synes da bestemt, der er noget at fejre – for med den nye traktat har vi skabt en god og tidssvarende ramme for samarbejdet mellem de 27 medlemslande i EU.

Derfor er det også vigtigt – og jeg er glad for – at det er et bredt flertal i Folketinget, som står bag traktaten. Regeringen vil først i det nye år fremlægge lovforslag i Folketinget om dansk ratifikation.

Topmødet på fredag i Bruxelles ser ud til at blive relativt udramatisk. Jeg forventer, at mødet især vil fokusere på tre hovedemner: 1) Vedtagelse af en globaliseringserklæring, 2) nedsættelse af en refleksionsgruppe samt 3) Kosovo.

Først om globaliseringserklæringen. På mødet vil vi vedtage en erklæring om, hvordan vi fra EU's side kan udnytte globaliseringens muligheder i de kommende år med afsæt i de styrkede redskaber, vi får med den ny traktat.

Det foreliggende udkast til erklæringen omhandler en bred vifte af emner, herunder Lissabonstrategien, klima og energi, frihandel, regulering af de finansielle markeder, udvikling, sikkerhed og migration.

Fra dansk side kan vi være meget tilfredse med erklæringen, som især fremhæver de muligheder, som opstår i globaliseringens kølvand. Samtidig understreges – og det er noget, der er vigtigt for os – vigtigheden af, at EU anlægger en grundlæggende positiv tilgang til globaliseringen til gavn både for EU's egne borgere og for verden som helhed.

Erklæringen slår fast, at EU fortsat skal tage føringen, når det gælder om at skabe et åbent, globalt handelssystem. Det er et budskab, jeg lægger meget stor vægt på. Åbne markeder og fri bevægelighed har været – og er fortsat – en forudsætning for skabelse af jobs og vækst både i EU og i Danmark

Det er i den forbindelse vigtigt, at EU fortsat arbejder ihærdigt for at nå et resultat i Doha-runden, der særligt fokuserer på udviklingslandenes muligheder og integration i den globale økonomi.

Erklæringen understreger også, at interne reformer – både i medlemsstaterne og på EU-niveau – forbliver den afgørende forudsætning for langsigtet økonomisk succes i en global verden. I den forbindelse er en øget satsning på forskning, innovation og uddannelse afgørende for, at EU kan begå sig i en stadig skærpet international konkurrence.

Udkastet til erklæring slår fast, at EU vil leve op til sine ambitiøse målsætninger på klima- og energiområdet. Det er forudsætningen for, at EU kan udøve globalt lederskab i bestræbelserne på at nå en global klimaaftale for tiden efter 2012.

Det nævnes i udkastet til erklæring, at EU fortsat vil give udviklingssamarbejdet høj prioritet. I den forbindelse understreges det, at respekt for demokrati, menneskerettigheder og ligestilling er af afgørende betydning.

Globaliseringserklæringen indeholder ikke i sig selv operationelle beslutninger. Der er tale om at markere nogle overordnede pejlemærker for håndteringen af globaliseringens udfordringer i de kommende år. Jeg synes egentlig, det passer fint, at globaliseringserklæringen bliver vedtaget dagen efter, at vi har underskrevet den nye traktat. Dermed tager vi hul på en ny fase, hvor EU kan koncentrere sig om at skabe konkrete resultater.

Det andet punkt drejer sig om nedsættelse af en såkaldt refleksionsgruppe. Der tegner til at være enighed om et mandat, der fokuserer på, hvorledes EU-samarbejdet i et langsigtet perspektiv kan sikre konkrete resultater for borgerne på de enkelte politikområder.

Fra dansk side lægger vi stor vægt på, at refleksionsgruppen ikke beskæftiger sig med traktatmæssige og institutionelle emner, da vi jo netop ser den nye Lissabontraktat som rammen for samarbejdet i de næste mange år. Den holdning deler vi med en lang række andre lande, og det forventer jeg også kommer til at fremgå direkte af mandatet for gruppens arbejde.

Der lægges op til, at gruppen skal aflægge rapport til Det Europæiske Råd i juni 2010.

Med det rette mandat kan gruppen i det videre arbejde lægge vægt på de ambitioner om konkrete resultater, som også fremgår af globaliseringserklæringen. Det kan f.eks. være styrkelse af den europæiske økonomiske model, klima og energi samt kampen mod grænseoverskridende kriminalitet.

Med hensyn til refleksionsgruppens sammensætning kan man forestille sig to forløb på Det Europæiske Råds møde. Enten kan der blive truffet beslutning om navnene på samtlige kandidater. Eller også nøjes man med at udpege formanden, som så efterfølgende vil skulle sammensætte gruppen.

Det tredje hovedemne er spørgsmålet om Kosovos fremtidige status. Forhandlingerne mellem Beograd og Pristina om Kosovos status er nu tilendebragt. Den trojka, som har været nedsat bestående af EU, USA og Rusland, har endevendt alle mulige løsninger uden at nå til enighed om et resultat. Dette har trojkaen nu meddelt i sin rapport til FN's generalsekretær.

Status quo for Kosovo er ikke længere holdbar. Og det står nu klart, at en forhandlet løsning direkte mellem serberne og Kosovoalbanerne ikke er mulig. Det internationale samfund må derfor være sig sit ansvar bevidst og bidrage til at finde en løsning. Og særligt EU må påtage sig en koordinerende rolle i Kosovo.

Fra dansk side vil vi arbejde for, at der kommer et stærkt budskab fra Det Europæiske Råd om, at statusprocessen må bringes til afslutning snarest muligt, idet status quo ikke er holdbar, at EU vil være parat til at støtte Kosovo med en mission inden for politi og retsvæsen, og at EU må være klar til at påtage sig en koordinerende rolle for den internationale indsats i Kosovo.

Morten Messerschmidt takkede for redegørelsen. Med hensyn til underskrivelsen af Lissabontraktaten henviste han til den lange og gode debat, der havde været i Folketingssalen dagen før.

Han forstod, at refleksionsgruppen skulle arbejde med de meget lange perspektiver for fremtiden og den økonomiske vækst frem til 2020-2030, og ville gerne høre, hvilke overvejelser statsministeren gjorde sig om, inden for hvilke rammer den skulle arbejde, idet han gjorde opmærksom på, at der findes to retninger i Europa, nemlig den protektionistiske og den mere internationale.

I relation til Kosovo spurgte Morten Messerschmidt, om statsministeren er opmærksom på, hvad den meget interventionistiske linje, som EU har anlagt i forholdt til et rent internt serbisk anliggende, betyder i forhold til tredjelande, herunder specielt Rusland. I den forbindelse gjorde han opmærksom på, at Rusland ser helt anderledes på Kosovo og er bange for, at en løsning for Kosovo vil skabe præcedens for andre områder, bl.a. Tjetjenien. Morten Messerschmidt henviste til, at Putins doktorafhandling hed "Energi er magt", og at Rusland i fremtiden vil spille en stadig større rolle for energipolitikken i Europa, hvorfor det vil være klogt at slå ind på en mere inkluderende linje over for

Rusland.

Lone Dybkjær spurgte, hvor stor man forventer at refleksionsgruppen bliver. Hun opfordrede til, at der kommer nogle kvinder med i refleksionsgruppen, og spurgte i den forbindelse, om Danmark har nogen kandidater.

Kan statsministeren uddybe, hvad der vil ske med hensyn til Kosovo på det kommende møde?

Yildiz Akdogan forstod, at refleksionsgruppen var nedsat på initiativ af Frankrig og også skulle beskæftige sig med integration i bredden. Hun spurgte, om statsministeren har gjort sig nogle overvejelser over, hvorvidt vi har begrænsninger i forhold til integration i bredden. Hun var interesseret i, at man gør gruppen så bred så muligt, så den ikke kun repræsenterer et enkelt lands interesser.

Hun støttede Lone Dybkjærs ideer om at få nogle kvinder med i gruppen.

Orla Hav beskæftigede sig med punkt 48 i udkastet til formandskabets konklusioner, som taler om de yderste regioner og den strategi, der skal bruges i forhold til den regionale udvikling. Han ville gerne have statsministeren til at bekræfte, at det ikke kun er noget, der gælder de alleryderste regioner, men også er et redskab, der kan skabe større lighed inden for vort eget land.

Hanne Agersnap tog udgangspunkt i statsministerens udtalelse om, at status quo ikke fungerer i Kosovo, og at man må diskutere Kosovos fremtid, og spurgte, hvordan man vil sammenkæde den diskussion med forholdet til Serbien og Serbiens tilnærmelse til EU.

Svend Auken bad – selv om det lå uden for det emne, man skal beskæftige sig med på det kommende topmøde – statsministeren om at sige lidt om det topmøde, der i weekenden har været mellem EU og de afrikanske ledere, hvor han forstod, at statsministeren havde spillet en meget aktiv rolle.

Statsministeren svarede først på spørgsmålene om refleksionsgruppen. Han sagde til Morten Messerschmidt, at han var klar over, at flere lande i Europa går ind for protektionisme, og han vidste ikke, om man på nuværende tidspunkt kunne sige noget klart om, hvad refleksionsgruppen ville komme med, men Danmarks linje er klar: Vi går ind for, at gruppen skal gå ind for globalisering og fri konkurrence. Det mente statsministeren nu også afspejledes i den globaliseringserklæring, der var lagt op til at vedtage på topmødet. Statsministeren mente ikke, der var nogen fremtid for Europa i protektionisme, som tværtimod ville gøre vores konkurrenceevne endnu dårligere og på sigt berøve os beskæftigelse og vækst. Vi er tilfredse med, at det bliver påpeget, at EU skal påtage sig en ledende rolle, når det gælder global frihandel.

Statsministeren svarede Lone Dybkjær, at han regnede med, at refleksionsgruppen ville blive ret lille, omkring 8-10 personer.

Han var enig med Lone Dybkjær i, at det ikke skal være en mandegruppe, hvilket han allerede havde gjort klart over for en række af kollegerne. Man skal bestræbe sig meget stærkt på at få en bred kreds af kvinder med. Det kan også indgå i et dansk indspil til gruppens sammensætning.

Det er rigtigt, som Yildiz Akdogan er inde på, at tanken om at nedsætte en refleksionsgruppe er fremsat fra fransk side, men nu er man blevet enige om at gøre det, og statsministeren mente, det kunne være meget fornuftigt at nedsætte en sådan gruppe, som ikke specielt skal varetage franske interesser. Gruppen vil få et mandat, som sikrer, at den ikke skal beskæftige sig med traktatsspørgsmål og institutionelle spørgsmål.

Derefter besvarede statsministeren spørgsmålene vedrørende Kosovo. Han syntes ikke, det var en korrekt fremstilling, når Morten Messerschmidt sagde, Kosovo var et internet serbisk anliggende. De forbrydelser, der blev begået mod Kosovos befolkning fra serbisk side, gjorde, at det blev et internationalt spørgsmål. Det internationale samfund skal beskytte de grundlæggende menneskerettigheder, hvilket er en universel opgave. Statsministeren tilføjede, at selvfølgelig skal man i håndteringen af Kosovo skele til, hvilke afledte virkninger det vil have i regionen, og den løsning, man finder, skal bidrage til at skabe stabilitet i regionen. Statsministeren var nødt til at fastslå, at det er umuligt at forestille sig, at Kosovo fortsat kan være en integreret del af det Serbien, som har begået uhyrligheder over for samme Kosovo. Det er nødvendigt at finde en løsning, som bygger på principperne i den plan, som EU's særlige repræsentant i Kosovo har udarbejdet. Regeringen vil udfolde store bestræbelser på at sikre, at EU står samlet på topmødet. Der vil være behov for en stærk international tilstedeværelse i mange år frem, og EU vil skulle engagere sig særdeles kraftigt i de kommende år i at sikre stabilitet og sikre økonomisk udvikling i Kosovo og i det hele taget på det vestlige Balkan.

Statsministeren sagde i svaret til Hanne Agersnap, at hvis Serbien opfylder de krav, som det internationale samfund stiller til det, så syntes han, det var vigtigt at give Serbien et europæisk perspektiv om, at det gradvis kunne få forstærkede relationer til EU, hvilket aktuelt kan bidrage til stabilitet på Balkan.

Statsministeren svarede Orla Hav, at han nu ikke troede, at den citerede bestemmelse fra punkt 48 tog sigte på Orla Havs hjemsted. De regioner, man taler om, skal nok ligge mere yderligt.

I anledning af Svend Aukens spørgsmål nævnte statsministeren tre punkter fra topmødet om Afrika. For det første var han meget tilfreds med den topmødeerklæring, der kom ud af mødet, fordi en række af de prioriteter, vi har bedt om, kom meget stærkt med – ikke blot klima og energi, som er meget aktuelt nu, hvor der er en konference herom på Bali. Statsministeren havde selv haft et indlæg på topmødet om klima og energi, og vor tilgang til det blev modtaget meget positivt. Vi fik en god formulering ind om kvinders rettigheder og rolle i udviklingsarbejdet i Afrika. For det andet lykkedes det at finde en fornuftig løsning på spørgsmålet om forhandlingerne mellem EU og de afrikanske lande om handelsaftaler. Situationen er jo den, at en række af de nuværende præferenceaftaler udløber med udgangen af dette år. EU er indstillet på, at de afrikanske lande ikke pludselig skal stilles ringere, og derfor har Kommissionen været i gang med forhandlinger med henblik på at indgå nogle økonomiske partnerskabsaftaler, som er i overensstemmelse med WTO-reglerne. De

forhandlinger har haft svære vilkår, og der kan næppe færdiggøres aftaler med alle de afrikanske lande inden udgangen af året. Derfor har kommissionsformanden tilkendegivet, at man er indstillet på hurtigst muligt at indgå nogle midlertidige aftaler for at sikre, at de afrikanske lande ikke bliver stillet ringere, og så bruge den tid, der skal til, for at få nogle økonomiske partnerskabsaftaler på plads. Det kompromis, der blev fundet på topmødet, synes vi er fornuftigt. For det tredje nævnte statsministeren det problem med Zimbabwe, som i realiteten har forhindret, at der er blevet holdt et topmøde mellem EU og Afrika siden år 2000. Vi har fra dansk side lagt megen vægt på at få dette topmøde, fordi vi mener, Europa har en strategisk interesse i at tale med Afrika, bl.a. om illegal indvandring, udvikling og samhandel. Samtidig var det nødvendigt at få sagt de ting, der skulle siges om menneskerettigheder og god regeringsførelse, når netop Mugabe var til stede. Det blev gjort ved, at kansler Merkel på EU's vegne sagde nogle gode og stærke ting i et rigtigt godt indlæg, som statsministeren i øvrigt bakkede op, ligesom det blev bakket op fra anden side. Statsministeren syntes, det var lykkedes at finde en god balance, således at problemet med Zimbabwe ikke druknede topmødet.

Morten Messerschmidt syntes, det var godt, at statsministeren tog det op, som var helt nødvendigt, med Mugabe, men mente godt, han kunne have fundet et bedre udtryk end "bandit" og f.eks. kunne have kaldt Mugabe en hensynsløs diktator.

I relation til toldreduktioner spurgte Morten Messerschmidt, om der i de afrikanske lande er nogen forståelse for, at det er nødvendigt med Syd-Syd reduktioner, idet han påpegede, at 70 pct. af toldbarriererne er horisontale.

Morten Messerschmidt syntes, det var godt, at der nu var enighed om, at der ikke skal ske flere institutionelle ændringer i EU, og spurgte, om det ikke ville være muligt på en eller anden måde at få det fastslået i en erklæring fra stats- og regeringscheferne, således at man havde den at henvise til, hvis Domstolen gennem sin domspraksis ville begive sig ind på institutionelle ændringer, hvad den jo tidligere ikke havde holdt sig tilbage for.

Mener statsministeren, der kan træffes en afgørelse om Kosovo, uden at Rusland siger ja? Det mente Morten Messerschmidt i hvert fald ville være utroligt farligt og uhensigtsmæssigt. I øvrigt var han fuldstændig enig i den analyse, statsministeren havde lagt til grund, og undrede sig blot over, at der ikke er så mange, der taler om de overgreb, albanerne har fortaget mod serberne i Kosovo. Han ville også gerne høre, hvad man ønsker sig med hensyn til Kosovo. Er det fuldstændigt autonomi, eller er det en konføderation, der skal til, før statsministeren mener, at situationen er tålelig? I øvrigt ville Morten Messerschmidt gerne høre, hvilke europæiske lande der har en anden opfattelse, hvis statsministeren mener, han kan svare herpå i et offentligt møde.

Morten Messerschmidt syntes ikke, Hanne Agersnap havde fået et særligt uddybende svar på, hvad det præcis er, statsministeren forventer af den serbiske regering, før man kan intensivere forhandlingerne. Morten Messerschmidt mente, det ville være godt for sammenholdet i Europa, at man sendte

et positivt signal til Serbien om, at én ting er, at man via NATO har smadret landet til ukendelighed, og at man er ved at tage endnu en del af landet fra dem, men at man dog vil komme med nogle indrømmelser.

Orla Hav pegede på, at globaliseringen giver forskellige udfordringer i forskellige dele af landet, og troede, det i høj grad vil fremme forståelsen for det europæiske projekt, at regeringen tager dette alvorligt og indarbejder det i håndteringen af den globale udfordring i det danske samfund.

Svend Auken fik af statsministerens svar nærmest det indtryk, at der havde været harmoni vedrørende de økonomiske partnerskabsaftaler, men i avisen havde han nu læst meget voldsomme udfald mod konstruktionen, idet den singalesiske præsident havde sagt, at Afrika var forenet i modstanden mod de økonomiske partnerskabsaftaler. Hvad er sandheden?

Statsministeren indrømmede over for Morten Messerschmidt, at man altid kan diskutere, om udtrykket "bandit" er rammende, men han syntes, det var meget beskrivende. Han pegede på, at Zimbabwe faktisk var et af de rigeste lande i Afrika, men nu kæmper med sult, nød og undertrykkelse af menneskerettighederne, mens Sydafrika har haft økonomisk fremgang.

Han var enig med Morten Messerschmidt i, at et meget væsentligt bidrag til at forbedre den økonomiske udvikling i fattige udviklingslande vil være, at de åbner op for mere handel indbyrdes – altså det Morten Messerschmidt kalder Syd-Syd toldreduktioner. EU har givet dem adgang til vore markeder i meget vid udstrækning, men noget af det, der hæmmer den økonomiske udvikling, er, at de stadig væk har masser af restriktioner på deres indbyrdes handel. Det skyldes bl.a., at en af de store indtægtskilder i udviklingslandene er toldindtægterne, fordi de ikke er i stand til at opbygge så avancerede skatteopkrævningssystemer, som vi har. Men det er i den grad ødelæggende for en fornuftig økonomisk udvikling. Derfor må en af prioriteterne i vores nye Afrikastrategi være at hjælpe dem til at få andre indtægtskilder. De må styrke deres regionale samarbejdsorganisation med henblik på at få en friere handel i de afrikanske regioner.

Statsministeren svarede Morten Messerschmidt vedrørende Kosovo, at det bedste vil være en internationalt overvåget selvstændighed for Kosovo, men selvstændighed på nogle betingelser, nemlig vedrørende beskyttelse af mindretal, beskyttelse af religiøse minoriteter osv. Under alle omstændigheder mente statsministeren, at Kosovo som land i mange, mange år vil have behov for en intensiv opbakning fra bl.a. EU for at kunne klare sig.

Med hensyn til Serbiens fremtidsperspektiv sagde statsministeren, at vi har sagt, at når Serbien samarbejder fuldt og helt med krigsforbryderdomstolen i Haag, vil man kunne indgå en stabiliserings- og associeringsaftale, men en sådan aftale er endnu ikke undertegnet. Længere henne ad vejen kan man ikke udelukke, hvis udviklingen fortsat er positiv, at Serbien kan få status som kandidatland til EU, men så taler vi om et tidspunkt, som ligger længere ude i fremtiden. Statsministeren syntes, det var vigtigt at give Serbien et europæisk perspektiv – forudsat at Serbien opfylder sine forpligtelser over for det interna-

tionale samfund.

Statsministeren sagde til Orla Hav, at han bestemt lægger megen vægt på regional udvikling, men han mente, at den udvikling, Orla Hav tænkte på, i første række var et nationalt anliggende. Her nævnte statsministeren, at vi i det danske samfund har opbygget det såkaldte vækstforum, som sigter på at samle og forstærke indsatsen i en dansk sammenhæng, når det gælder regional udvikling.

Statsministeren gav Svend Auken ret i, at Senegals præsident kom med nogle meget kraftige udladninger både på mødet og efter mødet over for pressen, men det mente han nok var et led i de forhandlinger, der foregår. Statsministeren pointerede, at årsagen til, at EU vil indgå økonomiske partnerskabsaftaler med afrikanske lande, er, at de generelle WTO-regler stiller disse lande ringere. EU er indstillet på at give dem særlige præferencer, og efter de økonomiske partnerskabsaftaler får de afrikanske lande fortsat adgang til EU's marked, mens den åbning, som WTO kræver på de afrikanske markeder, først sker efter en meget lang overgangsperiode. Det er aftaler, som er væsentligt mere gunstige for de afrikanske lande end det, det følger af de generelle internationale handelsregler. Det er også derfor, en lang række af de afrikanske lande har indgået sådanne aftaler. Statsministeren mente, der på topmødet var blevet skabt et bedre klima for indgåelse af sådanne aftaler.

Svend Auken gjorde opmærksom på, at det ikke var hele udvalget, der mente, at udtrykket "bandit" var et svagt udtryk.

Morten Messerschmidt forstod statsministerens svar vedrørende Kosovo sådan, at der ikke bliver en aftale, uden at Rusland kan acceptere den.

Han havde ikke fået svar på sin opfordring til, at der kommer en erklæring om, at nu skal der ikke være flere institutionelle ændringer i EU, hvilket han mente der skulle til for at tøjle Domstolen. Morten Messerschmidt tilføjede, at det ikke behøvede være nu, der kom en sådan erklæring; den kunne komme senere i processen.

Hanne Agersnap forstod, at de økonomiske partnerskabsaftaler, EU ville indgå med de afrikanske lande, var gunstigere end WTO-reglerne, men er det ikke rigtigt, at de vil give de afrikanske lande en mindre gunstig status, end de har i dag?

Statsministeren sagde i svaret til Morten Messerschmidt, at det bestemt ville være godt, hvis Rusland bakkede op om en løsning for Kosovo, men det kunne han ikke garantere. Vi er nødt til at finde en løsning angående Kosovos status, for ellers er det ikke muligt at få en fornuftig økonomisk og social udvikling i gang.

I relation til Morten Messerschmidts ønske om en erklæring pegede statsministeren på, at der faktisk i erklæringen om globalisering tales om, at Lissabontraktaten "in setting a reformed and lasting institutional framework ..." forbedrer EU's muligheder for at opfylde vores forpligtelser. Her tales der altså om en langsigtet løsning, der ikke skal ændres foreløbig.

Statsministeren gentog i svaret til Hanne Agersnap, at sagen er den, at de aftaler, vi har med de afrikanske lande i dag, udløber, fordi de ikke er i overensstemmelse med WTO's regler. Efter årsskiftet vil ethvert WTO-land kunne anlægge sag med krav om, at de skal ændres. Hvis vi skal følge de generelle regler i WTO, skal de afrikanske lande også åbne deres markeder. Det giver vi dem en lang overgangsperiode til. De kan få lov at beholde en særlig beskyttelse for en del, omkring 20 pct., af deres marked, men skal åbne den resterende del – altså efter en lang overgangsperiode. Det er stadig væk en meget gunstig ordning. Statsministeren fremhævede, at det overhovedet ikke er nogen hjælp for de afrikanske lande med fortsat beskyttelse, hvis de skal have en fornuftig økonomisk og social udvikling. Den kunstige beskyttelse betyder, at den i forvejen fattige befolkning skal betale mere for varerne, end den ellers skulle. Vi må hjælpe dem til, at de kan drage nytte af den frie handel, som er til fordel for begge parter. Hvis man udsætter dem for et chok, kan det gå galt, men de har som nævnt fået mulighed for meget lange overgangsperioder. Hvis de bevarer beskyttelsen, vil de til evig tid forblive fattige og være afhængige af udviklingsbistand.